

Valsts raksturojums: Īrija

Korupcijas Novēršanas un apkarošanas biroja institucionālās un profesionāls kapacitātes paaugstināšana
2006. gada 8. jūnijā

Valsts apraksts: Īrija

Korupcijas Novēršanas un apkarošanas biroja institucionālās un profesionālās kapacitātes paaugstināšana

2006. gada 8. jūnijs

Ref

Versija 2

Datums 2006-06-08

Sagatavojis: CASS

Pārbaudījis:

Apstiprinājis: CASS

Rambøll Management A/S

Nørregade 7A

DK-1165 København K

Phone 3397 8200

www.ramboll-management.dk

Saturs

1.	Vispārējā informācija par tiesisko sistēmu	Error! Bookmark not defined.
1	Publisko nekustamo īpašumu pārdošana un iznomāšana	Error! Bookmark not defined.
1.1	Valstij piederošo nekustamo īpašumu pārdošana un iznomāšana	Error!
	Bookmark not defined.	
1.2	Municipalitātēm piederošo nekustamo īpašumu pārdošana un iznomāšana	Error! Bookmark not defined.
1.3	Par korupciju paredzētie sodi	Error! Bookmark not defined.
1.4	Izšķērdēšana	Error! Bookmark not defined.
1.5	Atsavināšana	Error! Bookmark not defined.
2.	Ar iepirkumu saistītās problēmas	Error! Bookmark not defined.
2.1	Publiskā sektora darbinieku atbildība	Error! Bookmark not defined.
2.2	Pārsūdzības mehānisms/ Iepirkuma noteikumu piemērošana	Error! Bookmark not defined.
2.3	Iepirkumu noteikumu piemērošanas robežvērtības	Error! Bookmark not defined.
2.4	Vispārējās vienošanās iepirkumā	Error! Bookmark not defined.

1. Vispārējā informācija par tiesisko sistēmu

Īrijas Republika ir suverēna, neatkarīga valsts. Tā ir liberālā demokrātija ar parlamentāro pārvaldes sistēmu. Tā sastāvā ietilpst apmēram 80% Īrijas salas, un tā ir Eiropas Savienības dalībvalsts. Šajā ziņojumā apskatītā teritorija ir Īrijas Republikas 26 grāfistes. 1937. gada *Bunreacht na hEireann* ("Īrijas konstitūcija") nosaka vispārīgos principus, kas ir Īrijas tiesiskā ietvara pamatā.

Īrijā ir precedenta tiesību jurisdikcija. Tas nozīmē, ka ir divi galvenie tiesību korpusi - likumdošana un precedenta tiesības. Par precedenta tiesībām sauc to tiesību korpusu, ko tiesu sistēma ir attīstījusi pēdējo deviņu gadsimtu laikā un kurš ir saistošs. Likumdošana joprojām ir autoritatīvākais tiesību avots, ja tā attiecas uz konkrēto sfēru. Taču tiesu sniegtā likumdošanas interpretācija ir saistošs precedents.

Īrijā zemākajām tiesām ir jāievēro augstākas tiesas lēmumi. Ar to šī sistēma atšķiras no civiltiesību sistēmām, kurās ir visaptverošākā likumdošana, kas cenšas pievērsties visām likuma iespējamībām un kurā iepriekšējiem tiesu lēmumiem nav tik lielas nozīmes.

Augstākās tiesas var brīvi atcelt iepriekšējus spriedumus, taču praksē zemāko tiesu spriedumi tiek cienīti. Līdzīgas jurisdikcijas tiesas iepriekšējās tiesas lēmumus atceļ ārkārtīgi reti, tā vietā tiek dota priekšroka iepriekšējo lēmumu „neuzskatīt iepriekšējo lēmumu par precedentu”.

Citu jurisdikciju lietas Īrijas tiesām nav saistošas, taču dažos gadījumos tām ir pārlicinoša autoritāte. Eiropas Kopienas tiesas lēmumi Īrijas tiesām ir saistoši.

Ir iespējams ieviest likumdošanu, lai risinātu problēmu, kas radusies līdz ar tiesas lēmumu, vai lai izvairītos no tiesas lēmuma sekām. Tas reizēm notiek tajos gadījumos, kad tiesa ir nospriedusi, ka kāds likums ir nekonstitucionāls vai kritizē kādu likumu un piemēro to stingri, pretēji likumdošanas nolūkam.

Nekrimināllietās (proti, civillietās) noteikumi par pierādījumiem nosaka, ka prasītājam ir jāpierāda sava lieta „izlīdzsvarojot iespējamības”. To iespējams pretnostatīt krimināltiesām, kurās apsūdzībai sava lieta jāpierāda „viņpus saprātīgām šaubām”. Starp šiem abiem pierādījumu standartiem pastāv ievērojama atšķirība. Šī atšķirība izskaidrojama ar to, ka civilprāvās neiet runa par brīvības atņemšanu.

Īrijas tiesu sistēmu regulē Tiesu likums (Izveide un konstitūcija) Nr. 19611 un Tiesu likums Nr. 19612 (Papildus nosacījumi). Īrijas Konstitūcijas 34. -37. pants nosaka galvenos tiesu sistēmas elementus.¹

¹ 1961.g. Nr. 39.

Apelācijas process Īrijā ir vienas instances modelis. Rajona tiesas spriedumus iespējams pārsūdzēt apgabala tiesai. Apgabala tiesas spriedumu var pārsūdzēt Augstajai tiesai. Augstās tiesas spriedumus var pārsūdzēt Augstākajā tiesā. Izņemot pirmo gadījumu, šīs tiesības netiek piešķirtas automātiski, un atļauja pārsūdzēt ir jāsaņem.²

1 Publiskā nekustamā īpašuma pārdošana un iznomāšana

Kopumā valstij pieder lielākā daļa zemes un īpašumu, kurus aizņem valsts organizācijas. Šī zeme pieder vai nu valsts dibinātām institūcijām, piemēram, vietējai pašvaldībai, vai arī attiecīgās valdības departamenta ministram kā vienpersonas korporācijai³. Parasti šīs organizācijas var rīkoties ar zemi⁴, kaut gan parasti tam ir nepieciešama finanšu ministra atļauja. Valstij pieder arī daudz zemes, kas ir sabiedrībai pieejama, sākot no nelieliem parkiem, beidzot ar lieliem nacionāliem parkiem.

Šķiet, ka nav pieejama statistika par īpašumu sadali starp publiskajiem un privātajiem īpašniekiem. Tomēr šķiet, ka Īrijā lielākā daļa zemes ir privātipašums, tā pieder vai nu indivīdiem vai juridiskām personām. 1937. gada *Bunreacht na hÉireann* (Īrijas konstitūcijā) ir nosacījumi, kas aizsargā personas tiesības uz zemes privātipašumu⁵.

Ja neviens cits zemes īpašnieks nav atrodams vai ja tāda nav, tad valsts ir galīgais visas zemes īpašnieks. Loģiskais pamatojums tam ir tāds, ka jebkurai zemei ir jābūt īpašniekam. 1965. gada Mantošanas likums⁶ pasludina valsti par galīgo mantojuma saņēmēju gadījumos, ja īpašums nav novēlēts⁷. 1954. gada Likums par valsts īpašumu⁸ pasludina finanšu ministru par visas zemes, kas agrāk piederējusi likvidētiem uzņēmumiem, īpašnieku.

1.1 Valstij piederošā nekustamā īpašuma pārdošana un iznomāšana

Valsts ir izdevusi virkni vadlīniju attiecībā uz publisku amatpersonu darbību. Vissvarīgākās attiecībā uz īpašumiem ir 1994. gada Īrijas publiskā iepirkuma vadlīnijas („Zaļā grāmata”), kuras izdevis Finanšu departaments.

Zaļā grāmata vislielāko uzmanību pievērš tām procedūrām, kuras ir jāievēro valdības departamentiem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī citām institūcijām, kuras ir atkarīgas no valsts finansējuma, piešķirot publiskā sektora līgumus (ieskaitot, publiskā īpašuma iegūšanu, iznomāšanu un nodošanu), pēc tam, kad ir iegūtas visas citas nepieciešamās oficiālās atļaujas.

² 1961.g. Nr.39

³ 1924. gada Likums par ministriem un sekretāriem (1924.g. Nr. 16), 2(1). pants.

⁴ Tas ir atkarīgs no šīs organizācijas likumiskā pamata un ar attiecīgo likumdošanu tai piešķirtā pilnvarojuma.

⁵ Piemēram, panti Nr. 40.3.2. un 43.

⁶ 1965.g. Nr. 27

⁷ 73. pants.

⁸ No. 25 of 1954.

Galvenais princips, kas ir Zaļās grāmatas pamatā, ir tas, ka aizvien jāizmanto konkursa procedūra, ja vien nav piemērojami izņēmuma apstākļi. Zaļā grāmata nosaka, ka īpašuma nodošana vai iznomāšana vienmēr jārealizē konkursa vai izsoles kārtībā. Atkāpjoties no šī vispārējā principa, vienmēr ir jāsaņem iepriekšēja Finanšu departamenta atļauja.

Zaļā grāmata tikusi pakāpeniski papildināta un atjaunināta atkarībā no situācijas, tai pievienojot dažādas turpmākas vadlīnijas un norādījumus. Zaļā grāmata it īpaši tika atjaunināta 2004. gadā attiecībā uz preču piegādes un pakalpojumu iepirkumu, pieņemot Publiskā Iepirkuma vadlīnijas – konkursa procesi” („2004. gada Publiskā iepirkuma vadlīnijas”). Kaut arī šīs vadlīnijas nav formulētas to piemērošanai īpašuma nodošanai vai iznomāšanai, tomēr šķiet, ka tajās ietvertie norādījumi varētu noderēt arī šajā ziņā.

Papildus visam augšminētajam ir jāievēro arī publiskā iepirkuma direktīvas un EK Līguma nosacījumi, it īpaši nosacījumi par valsts atbalstu un brīvo tirgu, ja tie ir piemērojami.

1.2 Municipālītātēm piederošā nekustamā īpašuma pārdošana un iznomāšana

Zaļā grāmata un 2004. gada Publiskā iepirkuma vadlīnijas attiecas arī uz tādām municipālām iestādēm kā vietējās pašvaldības, kuras saņem valsts finansējumu. Tādējādi 1.1. sadaļā apskatītie principi vienlīdz lielā mērā attiecas arī uz municipalitātēm piederošā nekustamā īpašuma pārdošanu un iznomāšanu.

1.3 Par korupciju paredzētie sodi

Sodi par korupciju paredzēti Likumos par korupcijas novēršanu 1889-2005⁹ (“**Pretkorupcijas likumi**”). Pretkorupcijas likumi ir izveidoti, lai novērstu un aizliegtu valsts amatpersonu un ierēdņu korumpētu rīcību.

Pretkorupcijas likumi nosaka, ka par noziegumu uzskatāma rīcība, kad persona korumpēti pieprasa vai pieņem vai piekrīt pieņemt pats vai kādai citai personai jebkuru dāvanu, aizdevumu, samaksu, atlīdzību vai kādu citu labumu kā pamudinājumu vai atlīdzību vai citādi saistībā ar publiskas institūcijas darbinieka vai amatpersonas rīcību vai atturēšanos no rīcības attiecībā uz jebkuru jautājumu vai darījumu, reālu vai piedāvātu, kas attiecas uz šo publisko institūciju.

⁹ Šie likumi ir 1889.g. Likums par publisku amatpersonu korumpētu rīcību (*52 & 53 Vic. c. 69*), 1906. g. Likums par korupcijas novēršanu (*6 Edw. 7. c. 34*), 1916.g. Likums par korupcijas novēršanu (*6 & 7 Geo. 5. c. 64*), 1995. g. Likums par publisko amatpersonu ētiku (1995.g. Nr. 22), 2001. gada Likums par korupcijas novēršanu (Grozījumi) (2001.g. Nr. 27) un 2005. g. Likums par noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem (Grozījumi) (2005.g. Nr.1).

Līdzīgi saskaņā ar Pretkorupcijas likumiem par noziegumu tiek uzskatīta rīcība, kad kāda persona dod, apsola vai piedāvā jebkuru dāvanu, aizdevumu, samaksu, atlīdzību vai kādu citu labumu kā pamudinājumu vai atlīdzību vai citādi saistībā ar publiskas institūcijas darbinieka vai amatpersonas rīcību vai atturēšanos no rīcības attiecībā uz jebkuru jautājumu vai darījumu, reālu vai piedāvātu, kas attiecas uz šo publisko institūciju.

Jebkurai personai, kurai par šādiem pārkāpumiem tiek piemērots sods bez zvērināto klātbūtnes, tiek piemērots naudas sods, kas nepārsniedz €1,270 un/ vai cietumsods, kas nepārsniedz 12 mēnešus. Jebkura persona, kura ir notiesāta, pamatojoties uz kriminālpāpildību, piemērojams naudas sods, kas nepārsniedz €50,000 un/ vai cietumsods, kas nepārsniedz 7 gadus. Ja tiek celta kriminālpāpildība, tiesa var pieņemt vairākus citus lēmumus, tai skaitā –pavēlēt atmaksāt attiecīgajai valsts iestādei saņemtās dāvanas, u.t.t. apjomu vai vērtību un aizliegt šai personai ieņemt publiskus amatus.

Tāpat arī saskaņā ar Pretkorupcijas likumiem par noziegumu tiek uzskatīts, ja aģents, atbilstoši Pretkorupcijas likumu definīcijai, korumpēti pieņem vai iegūst, korumpēti piekrīt pieņemt vai mēģināt iegūt sev vai kādai citai personai kādu dāvanu, kompensāciju vai priekšrocību kā pamudinājumu vai atlīdzību par vai citādi saistītu ar to, ka aģents veiks kādu darbību vai atturēsies no darbības saistībā ar savu amatu vai stāvokli vai sava principāla darbību vai biznesu.

Tāpat arī saskaņā ar Pretkorupcijas likumu līdzīgi noteikts, ka par noziegumu uzskatāms, ja kāda persona korumpēti dod vai piekrīt dot jebkādu dāvanu vai kompensāciju aģenta, vai kādai citai personai, vai nu šim aģentam vai kādai citai personai, kā pamudinājumu vai atlīdzību par vai citādi saistītu ar to, ka aģents veiks kādu darbību vai atturēsies no darbības saistībā ar savu amatu vai stāvokli vai sava principāla darbību vai biznesu.

Jebkurai personai, kura ir sodīta bez zvērināto klātbūtnes par šiem minētajiem pārkāpumiem, ir piemērojams naudas sods līdz €3,000 un/ vai cietumsods, kas nepārsniedz 12 mēnešus. Jebkurai personai, kura ir sodīta, pamatojoties uz kriminālpāpildību, piemērojams neierobežots naudas sods un cietumsods, kas nepārsniedz 10 gadus.

Saskaņā ar Pretkorupcijas likumiem, par aģentu uzskatāms jebkurš, kuru algo kāds cits vai kāds darbojas cita labā, publiskā vai privātā sektorā. Tas aptver lielāko daļu cilvēku, ieskaitot visus politiķus, tiesnešus, ierēdņus un publiskā sektora darbiniekus, un šī definīcija neaprobežojas tikai ar Īriju.

Pretkorupcijas likumos ir atspēkojams pieņēmums, ka jebkurš neuzrādīts politisks ziedojums ir korumpēts ziedojums. Tāpat arī ir vēl viens atspēkojams pieņēmums, ka gadījumos, kad kādai personai otra persona ir devusi dāvanu, kompensāciju vai priekšrocības, būdama ieinteresēta šādas personas funkciju izpildē, tad šāda dāvana,

kompensācija vai priekšrocība ir tikusi dota un saņemta korumpēti. Šis pēdējais pieņēmums attiecas uz noteiktām funkcijām, kuras veic ministri, viņu ierēdņi un personas, kuras nodarbina vai kuras darbojas valsts pārvaldes labā. Tas it īpaši attiecas uz lēmumu pieņemšanu attiecībā par īpašuma iegūšanu vai pārdošanu.

Tāpat arī saskaņā ar Pretkorupcijas likumiem amatpersonu korupcija arī ir noziegums. Ir vēl citi svarīgi likumdošanas akti, tai skaitā 1995. gada Likums par amatpersonu ētiku¹⁰ un 1996. gada Likums par noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem¹¹, kā arī citi likumdošanas, precedenta un līdzīgi instrumenti, kurus iespējams piemērot korupcijas un krāpšanas lietās. It īpaši 1996. gada Likums par noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem ļauj valstij konfiscēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus, kas var būt arī starpniecības nauda par korumpētu rīcību.

1.4 Izšķērdēšana

Revidenta un ģenerālauditora birojam ir vairākas funkcijas, kas domātas efektīvas valsts naudas tērēšanas nodrošināšanai. Kontroliera un ģenerālauditora amats ir noteikts konstitūcijā, šis amats tiek ieņemts saskaņā ar Īrijas konstitūcijas 33. pantu. Biroja uzdevums ir:

- auditēt publisko iestāžu atskaites un ziņot par tām;
- pārbaudīt, vai publiskās iestādes darbojas atbilstoši tām noteiktajām prasībām un vai fondi tiek izmantoti paredzētajiem mērķiem;
- pārbaudīt katras institūcijas ieviesto iekšējās finanšu kontroles sistēmu;
- pārbaudīt, vai katra institūcija savus resursus pārvalda ekonomiski un efektīvi un vai ir ieviesti mehānismi darbības efektivitātes novērtēšanai.

Saskaņā ar 1997. un 2003. gada Likumiem par informācijas brīvību iru presei, medijiem un plašai sabiedrībai ir plašas piekļuves tiesības publiskajiem oficiālajiem dokumentiem, kas var aizkavēt valsts naudas izšķērdēšanu.

Tāpat arī nozīme var būt civilai (ne kriminālai) prasībai par amatpersonu amata pārkāpumiem¹². Šis delikts aptver situācijas, kad administratīvā rīcība ir *ultra vires* - pārsniedzot pilnvaras, vai arī kad šo rīcību vai nu pastiprina ļaunprātība (piemēram, personisks naidis vai vēlme nodarīt kaitējumu nepiedienīgu iemeslu dēļ) vai arī kad amatpersona apzinās, ka tai nav tāda pilnvarojumu, kādu tā sev piedēvē. Šādās situācijās var celt prasību par zaudējumu atlīdzību. Tāpat arī 1.3. minētais birojs var darboties kā kavējošs faktors.

Gadījumos, kad amatpersona izdarījusi izšķērdēšanu, var pieņemt, ka, lai vērstos pret šādiem pārkāpumiem un celtu apsūdzību, iespējams izmantot citus likumdošanas, precedenta un citus taisnīgus instrumentus.

¹⁰ 1995. g. Nr. 22.

¹¹ 1996.g. Nr.30.

¹² Skat., piemēram, lietu, *Pine Valley Developments Ltd v Minister for the Environment* [1987] ILRM 747.

1.5 Atsavināšana

Noteikumus par publiski piederošas zemes atsavināšanu nosaka piederība un iepriekš aprakstītās Finanšu departamenta vadlīnijas par publisko iepirkumu¹³.

Īrijā to var darīt jebkura publiska institūcija, kurai likumdošanā ir noteiktas tiesības uz zemes īpašumu un rīcību ar to. To precīzs pilnvarojums ir atkarīgs no tā likumdošanas ietvara, saskaņā ar kuru tās izveidotas.

2 Ar iepirkumu saistītās problēmas

Vecās publiskā iepirkuma direktīvas¹⁴ Īrijā tika pilnībā ieviestas ar likumdošanas instrumentu palīdzību.¹⁵

Jaunās publiskā iepirkuma direktīvas¹⁶ Īrija vēl nav ieviesusi. Tiek prognozēts, ka publiskā sektora direktīva drīz vien tiks ieviesta. Ieviešana tiks veikta ar likumdošanas instrumenta palīdzību, taču tā atšķirsies no veco direktīvu ieviešanas veida. Jaunā regulējuma projekts nosaka noteikumu par publiskā sektora līgumiem pārņemšanu pilnībā, un noprotam, ka tas pats tiks darīts arī attiecībā uz jauno sabiedrisko pakalpojumu direktīvu.

2.1 Publiskā sektora darbinieku atbildība

Līgumslēdzēju iestāžu darbiniekiem, kuru neievēro iepirkuma noteikumus, nav noteikt nekāda īpaša, ar iepirkumu saistīta atbildība – ne civiltiesiskā, ne krimināltiesiskā.

Publiskā sektora darbinieks, kurš ar savu darbību pārkāpj iepriekš sadaļā 1.3. minēto likumdošanu, gadījumā, ja pret viņu tiek celta apsūdzība, var tikt atzīts par vainīgu kriminālnoziedzumā. Tāpat arī publiskā sektora darbiniekiem tiek prasīts iegūt labāko vērtību par naudu un piemērot dažādās valdības vadlīnijas un norādījumus, kas attiecas uz publisko iepirkumu. Sankcijas par pārkāpumiem var būt dažādas, sākot ar brīdinājumiem, beidzot ar disciplinārsodu - atlaišanu smagākos gadījumos.

¹³ Skat. sadaļu 1.1

¹⁴ Direktīva 92/50/EK: Direktīva 93/36/EK, Direktīva 93/37/EK un Direktīva 93/38/EK.

¹⁵ Eiropas Kopienu (Publisko pakalpojumu līgumu piešķiršana) Regulas 1993 (S.I., 1993.g. Nr. 173), Eiropas Kopienu (Tādu organizāciju, kas darbojas ūdens, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju sektorā, līgumu piešķiršana) Regulas 1995 (S.I., 1995.g. Nr. 51).

¹⁶ Direktīva 2004/18/EK un Direktīva 2004/17/EK.

2.2 Pārsūdzības mehānisms / Iepirkuma noteikumu piemērošana

Ir dažādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kurus aizskartā puse var izmantot, lai vērstos pret iespējamiem publiskā iepirkuma likumdošanas pārkāpumiem. Šādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi izriet no Direktīvas par tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem¹⁷, tā kā tā ir ieviesta Īrijā, kā arī no citiem tiesību avotiem.

Direktīvas par tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem Īrijā ir ieviesta ar atbilstošiem likumdošanas instrumentiem¹⁸. Augstā tiesa ir iecelta par kompetento iestādi šo direktīvu mērķiem. Augstā tiesa ir Īrijas augstākā pirmās instances tiesa, tā ir zemāka tikai par Augstāko tiesu, kas Īrijā ir pēdējās apelācijas instances tiesa.

Attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem saistībā ar iepirkumu ir īpaši, tiesu pieņemti noteikumi. Augstāko tiesu Lēmums 84A par noteikumiem ir tas mehānisms, kuru puse var izmantot, lai vērstos pret publiska līguma piešķiršanu. Augstajai Tiesai ir tiesības noteikt pagaidu un cita veida aizliegumus, noteikt, ka līgumslēdzējai iestādei ir jāmaksā zaudējumu atlīdzība, vai atcelt līgumslēdzējas iestādes nelikumīgus lēmumus.

Augstā tiesa ievēro ļoti stingrus procesuālos noteikumus attiecībā uz prasībām publiskā iepirkuma jomā. Ir ļoti svarīgi, lai puse, kas apšauba līgumslēdzējas iestādes lēmumu piešķirt publisko līgumu, vispirms par šo savu sūdzību informētu līgumslēdzēju iestādi, un, otrkārt, ievērotu Lēmumā 84A noteiktos laika termiņus. Gadījumā, ja kāda no šīm prasībām netiek ievērota, Augstā tiesa var sūdzību noraidīt.

Laika limits ir trīs mēneši, sākot no datuma, kad radās prasības pamats, ja vien tiesa neuzskata, ka ir pārliecinošs pamatojums šo periodu pagarināt. Tiesas strikti ievēro šo trīs mēnešu termiņu, un, lai dabūtu pagarinājumu, jābūt pārliecinošiem argumentiem. Lai pierādītu tiesai, ka trīs mēnešu limita pārkāpšana ir attaisnojama, ir jāpierāda, ka pastāv iemesli, kas šādu kavēšanos attaisno un piedāvā tai attaisnojumu¹⁹. Šī izvīrītā prasība ir ļoti augsta.

Prasītājs var celt prasību pret līgumslēdzēju iestādi arī tajā gadījumā, ja uzvarējušais piedāvājums ir izraudzīts un līgums starp uzvarējušo pretendentu un līgumslēdzēju iestādi jau parakstīts. Īrijā ir dažādi noteikumi saskaņā ar Noteikumiem par vispārējiem tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem un Noteikumiem par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem sabiedrisko pakalpojumu jomā.

¹⁷ Direktīva 89/665/EK (Direktīva par vispārējiem tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem) un Direktīva 92/13/EK (Direktīva par tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem sabiedrisko pakalpojumu jomā)

¹⁸ Eiropas Kopienu (Apelācijas procedūra attiecībā uz publiskajiem piegādes un būvdarbu līgumiem) (Nr. 2) Regulas 1994 (S.I. Nr. 309/1994) ("Regula par vispārējiem tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem) un Eiropas Kopienu (Apelācijas procedūra attiecībā uz līgumu piešķiršanu ūdens, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju sektoros) Regulas 1993 (S.I. Nr. 104/1993) („Regula par tiesiskajiem aizsardzības līdzekļiem sabiedrisko pakalpojumu jomā”).

¹⁹ Skat. lietu *Dekra Teoranta Eireann v Minister for Environment and Local Government* [2003] 2 ILRM 210

Saskaņā ar Noteikumiem par vispārējiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem Augstākā tiesa ir pilnvarota pasludināt attiecīgo līgumu vai kādus no tā nosacījumiem par spēkā neesošiem. Tā arī var pasludināt, ka līgums var būt spēkā tikai tad, ja tajā tiek ieviestas tādas izmaiņas, kādas tiesa uzskata par atbilstošām. Tāpat arī tiesa var pieņemt jebkuru lēmumu attiecībā par lēmumu, kādu tā uzskata par nepieciešamu²⁰. Saskaņā ar Noteikumiem par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem sabiedrisko pakalpojumu jomā tiesa var tikai spriest par zaudējumu atlīdzību gadījumā, ja līgums jau ticis piešķirts.

Piešķiršanu arī var pārskatīt tiesa. Šādā situācijā tiesa var pārskatīt piešķiršanu saistībā ar administratīvu „nesaprātīgumu”. Šis sliekšnis ir ārkārtīgi augsts, tomēr reizēm to iespējams sasniegt. Tāpat arī iespējami no līgumtiesībām izrietoši tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Tas ir atkarīgs no konkrētās konkursa dokumentācijas vai uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus teksta. Tāpat arī aizskartā puse var sūdzēties Eiropas Komisijai, kura var veikt izmeklēšanu un/ vai attiecīgi rīkoties. Tāpat arī iespējams celt civilprasību (ne krimināl) par amatpersonas pārkāpumiem²¹ vai par likumā noteikto pienākumu nepildīšanu. Atkarībā no līguma piešķiršanas apstākļiem, var būt iespējams atsaukties uz konkurences tiesībām vai izvēlēties citu rīcību.

2.3 Iepirkuma noteikumu piemērošanas robežvērtības

Nesen iepirkuma noteikumu piemērošanas robežvērtības, kuras nosaka jaunās publiskā iepirkuma direktīvas, ir mainītas ar Komisijas Regulu Nr. 2083/2005. Šī Regula nav Īrijā ieviesta, bet tā ir tieši piemērojama. Jaunās direktīvas Īrijā vēl nav ieviestas.

Spēkā ir veco direktīvu robežvērtības, attiecīgi grozītas saskaņā ar atbilstošajām direktīvām.

Līgumiem, kuri ir zem piemērojamajām iepirkuma robežvērtībām, tik un tā ir jāievēro attiecīgie EK Līguma nosacījumi.

Zaļā grāmata un 2004. gada Publiskā iepirkuma vadlīnijas nosaka tās procedūras un principus, kuri ir jāpiemēro un jāievēro gadījumos, kad līgums ir ārpus iepirkumu direktīvas darbības sfēras. Šajās vadlīnijās noteikts, ka zemas vērtības līgumiem ir jāpiemēro ne tik formālas procedūras. Finanšu departaments iesaka pat tajos gadījumos, kad līgums atrodas ārpus direktīvas darbības sfēras, bet tā vērtība pārsniedz of €50 000, to vajadzētu sludināt kā formālu konkursu. Valdības politika ir veicināt, lai visi publiskie līgumi ievērotu direktīvās noteiktos principus, proti, caurskatāmību, vienlīdzīgu attieksmi un konkurenci.

2.4 Vispārējās vienošanās iepirkumā

²⁰ Regula par vispārējiem tiesiskajiem līdzekļiem, 6. pants.

²¹ Skat. iepriekš sadaļā 1.5

Līdz šim vispārējo vienošanos izmantošana bijusi ierobežota. Tomēr šķiet, ka pēdējā laikā to izmantošana ir palielinājusies un ka šī tendence turpinās. Jādomā, ka jaunajās iepirkuma direktīvās ieviestā skaidrība par vispārējo vienošanos izmantošanu šo tendenci nākotnē vēl pastiprinās.